

Dosarul nr. 2ra-1035/23
2-22145468-01-2ra-25072023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (N. Mazur)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (N. Budăi, I. Cotruță, I. Țurcan)

ÎNCHEIERE

17 aprilie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător
judecători

Stela Pocopciuc
Diana Stănilă
Ion Malanciuc

examinând admisibilitatea recursului declarat de avocatul Sorochin Iuri, în interesele sale, a Oxanei Sorochina și Sorochin XXXXX,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată înaintată de Sorochin Iuri, Sorochina Oxana, Sorochin XXXXX împotriva Companiei Avia „FreeBird” Airlines, intervenient accesoriu Autoritatea Aeronautică Civilă a Republicii Moldova privind încasarea compensației pentru întârzierea zborului și a prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 08 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a ț ă :

La 04 octombrie 2022, Iuri Sorochin, Oxana Sorochin și XXXXX Sorochin au depus cerere de chemare în judecată împotriva Companiei Avia „FreeBird” Airlines, intervenientul accesoriu Autoritatea Aeronautică Civilă a R. Moldova, solicitând încasarea compensației pentru întârzierea zborului peste ora de plecare prevăzută, timp de trei ore sau mai mult în cazul tuturor zborurilor cuprinse de la 1500 km sau mai puțin, a prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a indicat că, Sorochin Iuri, Sorochina Oxana și Sorochin XXXXX au efectuat cu compania CA „FreeBird”, zbor după cum urmează: Tur: (FH 898) Chișinău (KIV) - Antalya (AYT) (data 22 mai 2022 ora 04:15); Retur: (FH 897) Antalya (AYT) Chișinău (KIV) (data 29 mai 2022 ora 01:00).

Pasagerii Sorochin Iuri, Sorochina Oxana și Sorochin XXXXX au respectat toate condițiile privind prezentarea spre decolare. Totodată, avionul a decolat de pe aeroportul Chișinău (KIV) la ora 04:15/22.05.2022, astfel, zborul (FH 898) Chișinău (KIV) - Antalya (AYT) (data 22 mai 2022 ora 05:24) a întârziat o 1 ora 9 minute.

Avionul a decolat de pe aeroportul Chișinău (KIV) la ora 01:00/29.05.2022, astfel, zborul (FH 897) Chișinău (KIV) - Antalya (AYT) (data 29 mai 2022 ora 04:15) a întârziat cu 3 ore 15 minute.

Astfel, având în vedere că ora decolării conform biletului era 04:15 a zilei de 22 mai 2022, iar ei efectiv au decolat la ora 05:24 al aceleiași zile, în condițiile în care distanța dintre aeroportul de decolare Chișinău (KIV) și aeroportul de sosire

Antalya (AYT) fiind de 1124 km, potrivit măsurărilor prin metoda rutei ortodromice, ora decolării conform biletului era 01:00 a zilei de 29 mai 2022, iar reclamantii efectiv au decolat la ora 04:24 al aceleiași zile, în condițiile în care distanța dintre aeroportul de decolare Chișinău (KIV) și aeroportul de sosire Antalya (AYT) fiind de 1124 km, potrivit măsurărilor prin metoda rutei ortodromice, aceasta presupune întârzierea zborului peste ora de plecare prevăzută timp de două ore sau mai mult în cazul tuturor zborurilor de 1500 de kilometri sau mai puțin, devenind aplicabile prevederile lit. c) al pct. 1, lit. a) al pct. 16, pct. 17, lit. a) al pct. 18, pct. 20 și pct. 21 ale Regulamentului privind compensarea și asistența pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întârzierii prelungite a zborurilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului RM Nr. 836 din 08.11.2012, în acord cu care au obligația de a plăti compensație pasagerilor Sorochin Iuri, Sorochina Oxana și Sorochin XXXXX în mărime de 250 (două sute cincizeci) Euro, în lei moldovenești la cursul Băncii Naționale a Moldovei stabilit la data achitării compensației, pentru fiecare pasager, adică suma de totală de 750 Euro.

Conform pct. 23 din HG nr.836/2012 Prevederile literei a) punctul 22, se aplică, de asemenea, pasagerilor ale căror zboruri fac parte dintr-un pachet turistic.

Pe întreg parcursul așteptării reclamantii nu au beneficiat efectiv de careva asistentă din partea reprezentanților companiei aeriene, nu le-au fost explicate drepturile.

Pe cale de consecință, în acord cu prevederile lit. c), pct. 1, lit. b), pct. 16, pct. 17. lit. b) pct. 18, pct. 20 și pct. 21, 23 ale Regulamentului privind compensarea și asistența pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întârzierii prelungite a zborurilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului RM Nr. 836 din 08.11.2012, precum și în temeiul lit. b) alin. (1) art. 6, lit. b) alin. (1) art. 7, alin. (3) și (4) art. 7 ale Regulamentului (CE) nr. 261/2004 Parlamentului European și al Consiliului din 11 februarie 2004 de stabilire a unor norme comune în materie de compensare și de asistență a pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întârzierii prelungite a zborurilor și de abrogare a Regulamentului (CEE) nr. 295/91, publicat în Jurnalul Oficial al UE seria L. nr. 46/1 din 17 februarie 2004, este prevăzut că: Regulamentele nominalizate stabilesc condițiile în care pasagerii transportului aerian își pot exercita drepturile minime atunci când zborul este întârziat; în oricare din cazurile în care operatorul aerian anticipează o posibilă întârziere a unui zbor peste ora de plecare prevăzută timp de două ore în cazul zborurilor de 1500 de kilometri sau mai puțin; în orice caz, asistența se oferă în limitele de timp stabilite în cele de mai sus corespunzător fiecărei distanțe de zbor. Pasagerii trebuie să primească o compensație în conformitate cu prevederile capitolului V din prezentul Regulament.

Iar, potrivit Capitolului V, intitulat „Dreptul la compensație”, când se face trimitere la prezentul capitol, pasagerii primesc o compensație în valoare de 250 euro pentru toate zborurile de 1500 de kilometri sau mai puțin, plata compensației se va efectua în lei moldovenești la cursul Băncii Naționale a Moldovei la data achitării acesteia; compensația menționată se plătește în numerar, prin transfer bancar electronic, ordin de plată bancar sau cec bancar sau, cu acordul scris al pasagerului, în bonuri de călătorie și/sau alte servicii; iar distanțele indicate se măsoară prin metoda rutei ortodromice.

Reclamantii au indicat că Sorochin XXXXX are XXXXX și conform art. 27 la aplicarea prezentului capitol, operatorul aerian acordă o atenție specială nevoilor persoanelor cu mobilitate redusă și însoțitorilor acestora, precum și nevoilor copiilor

fără însoțitor.

Când se face trimitere la prezentul capitol, pasagerii au dreptul de a li se oferi gratuit: a) mese și băuturi răcoritoare, direct proporționale cu timpul de așteptare; b) cazare hotelieră: în cazul în care este necesară o ședere de una sau mai multe nopți; sau în cazul în care este necesară o ședere suplimentară față de cea prevăzută de pasager; c) transportul dintre aeroport și locul cazării (hotel sau altele).

Reclamantul după XXXXX efectuată în Turcia urma să zboare acasă, iar din cauza pârâtului, a fost stresat și nu a dormit toată noaptea, iar conform prescripțiilor medicilor urmează să se odihnească, din aceste circumstanțe consideră că de la pârât urmează instanța să încaseze 2000 EUR în contul reclamantului.

Urmare, a ansamblului aspectelor învederate, în temeiul și în ordinea prevăzută de lit. c) pct. 1, lit. a) pct. 16, pct. 17, lit. a) pct. 18, pct. 20 și pct. 21 ale Regulamentului privind compensarea și asistența pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întârzierii prelungite a zborurilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului RM Nr. 836 din 08.11.2012, precum și în temeiul lit. b) alin. (1) art. 6. lit. b) alin. (1) art. 7, alin. (3) și (4) art. 7 ale Regulamentului (CE) nr. 261/2004 Parlamentului European și al Consiliului din 11 februarie 2004 de stabilire a unor norme comune în materie de compensare și de asistență a pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întârzierii prelungite a zborurilor și de abrogare a Regulamentului (CEE) nr. 295/91, publicat în Jurnalul Oficial al UE seria L nr. 46/1 din 17 februarie 2004), reclamantii au solicitat admiterea acțiunii.

Prin hotărârea din 12 ianuarie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost admisă parțial cererea de chemare în judecată.

S-a încasat de la Compania Avia „FreeBird” Airlines (AOC No: TR-007) în beneficiul lui Sorochin Iuri, Sorochina Oxana și Sorochin XXXXX suma de a câte 250 euro pentru fiecare reclamant (în total 750 euro), cu titlu de compensație pentru întârzierea cursei peste ora de plecare prevăzută, în lei moldovenești la cursul oficial al Băncii Naționale a Moldovei la momentul executării hotărârii, prejudiciul moral de a câte 500 de lei pentru fiecare reclamant, taxa de stat achitată de 647,95 de lei și cheltuielile de asistență juridică în mărime de 2000 de lei. În rest, acțiunea a fost respinsă, ca nefondată.

Prin decizia din 08 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Sorochin Iuri, Sorochina Oxana și Sorochin XXXXX, cu menținerea hotărârii din 12 ianuarie 2023 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a apreciat drept justă concluzia instanței de fond cu privire la faptul că apelanții aveau cu ei un copil minor Sorochin XXXXX, care are XXXXX, iar potrivit art. 27 Regulamentului privind compensarea și asistența pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întârzierii prelungite a zborurilor aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 836 din 08.11.2012 operatorul aerian acordă o atenție specială nevoilor persoanelor cu mobilitate redusă și însoțitorilor acestora, precum și nevoilor copiilor fără însoțitor. Astfel, s-a stabilit că la întârzierea zborului cu mai mult de 3 ore, fiind încă și timp de noapte, intimatul nu a respectat prevederile Regulamentului față de copilul bolnav al reclamantilor și față de ultimii, ca însoțitori ai copilului, prin ce le-au creat incomodități, stresuri, nervozitate, cauzându-le un prejudiciu moral, instanța în mod just concluzionând că sumele prejudiciului moral solicitate sânt excesive, pretenția fiind admisă în limite sumei de a câte 500 de lei. Or, alte probe în susținerea acestei cerințe, reclamantii/intimați nu au prezentat.

Mai mult, instanța ierarhic inferioară a reținut că în principiu, compensația

stabilită pentru întârzierea zborului prin Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 836 din 08 noiembrie 2012, este o obligație certă a operatorului aerian stabilită de actul normativ și este destinată compensării unor incomodități și sentimente trăite de pasageri în legătură cu întârzierea prelungită a zborului. De asemenea, s-a reținut că despăgubirea trebuie să fie una justă, rațională, echitabilă, adică în așa fel stabilită încât să asigure efectiv o compensație suficientă, dar nu exagerată, a prejudiciului moral suferit.

În partea ce ține de pretenția privind compensarea cheltuielilor de judecată, instanța de apel de asemenea a găsit temeinică concluzia instanței de fond. Or, având în vedere complexitatea activității prestate de avocat, instanța consideră că suma de 2000 de lei, este rezonabilă, ținând cont de obiectul procesului judiciar, complexitatea cauzei, noutatea și dificultatea întrebărilor juridice ridicate de speță.

La 06 iulie 2023, avocatul Sorochin Iuri, în interesele sale, a Oxanei Sorochina și Sorochin XXXXX a declarat recurs împotriva deciziei din 08 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat casarea deciziei instanței de apel în parte, cu pronunțarea unei noi decizii în această parte privind admiterea integrală a acțiunii.

În motivarea recursului și-a exprimat dezacordul cu decizia instanței de apel, reiterând circumstanțele de fapt și de drept indicate în cererea de chemare în judecată și cererea de apel (f.d. 117-119 verso).

În esență a notat că, în conformitate cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, întinderea motivării depinde de diversitatea mijloacelor pe care o parte le poate ridica în instanță, precum și de prevederile legale, de obiceiuri, de principiile doctrinare și de practicile diferite privind prezentarea și redactarea sentințelor și hotărârilor în diferite state. Pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce i-au fost prezentate.

Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului în hotărârea *Albina c. României* și dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 par. 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, arătând că acesta include, printre altele, și dreptul părților de a prezenta observațiile pe care le consideră pertinente pentru cauza lor. Întrucât Convenția nu are drept scop garantarea unor drepturi teoretice sau iluzorii, ci drepturi concrete și efective, acest drept nu poate fi considerat efectiv decât dacă aceste observații sunt în mod real „ascultate”, adică în mod corect examinate de către instanța sesizată. Altfel spus, art. 6 implică mai ales în sarcina instanței obligația de a proceda la un examen efectiv al mijloacelor, argumentelor și al elementelor de probă ale părților, cel puțin pentru a le aprecia relevanța (*Perez c. Franței* și hotărârea *Van der Hurk c. Olandei*). Nu în ultimul rând, se reține în practica instanței de contencios european al drepturilor omului că obligația instanței de a răspunde prin motivare la argumentele prezentate de părți este justificată, întrucât „numai prin pronunțarea unei hotărâri motivate poate fi realizat un control public al administrării justiției” (*Hirvisaari c. Finlandei*).

Pornind de la necesitatea și importanța sa distinctă, motivarea trebuie să întrunească anumite cerințe, printre care: ea trebuie să fie clară, precisă și necontradictorie, astfel încât din ea să rezulte justetea soluției pronunțate. O motivare corectă presupune: răspunsuri precise la toate capetele de cerere și la toate apărările formulate pe baza tuturor probelor administrate în cauză, a argumentelor și raționamentelor juridice, a principiilor și a regulilor de drept substanțial și procesual; referirea la realitatea faptelor și la judecățile verificate în concret în speța respectivă, prin evitarea motivărilor sprijinite pe formulări generale, abstracte; consecvența și

principialitatea, care exclude existența considerentelor contradictorii (legea nu interzice motivarea alternativă sau subsidiară, întrucât, în acest caz, un considerent nu îl exclude pe celălalt); respectarea strictă a soluției dispozitivul hotărârii.

A concluzionat recurentul că, instanțele ierarhic inferioare erau obligate să răspundă și să explice din care considerente au fost respinse probele materiale prezentate în proces de către reclamant - în special valoarea suferințelor morale pasagerilor a câte 500 de lei pentru copil cu dizabilitate (prezentat certificat de dizabilitate) și familiei ultimului, or, în asemenea situații instanța de fond a apreciat prejudiciul moral în valoarea de 250 euro (cauza - nr. 2-19978/22 (2-22133091-12-2-12092022) în care a reprezentat interesele avocatul Sorochin Iuri.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Cu referire la termenul de declarare a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei la 08 iunie 2023.

La 22 iunie 2023, Curtea de Apel Chișinău a expediat recurentului prin intermediul poștei electronice copia deciziei integrale din 08 iunie 2023 (f.d. 109).

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că, recursul declarat de avocatul Sorochin Iuri, în interesele sale, a Oxanei Sorochina și Sorochin XXXXX, la 06 iulie 2023, se consideră depus în termenul stabilit de lege.

Curtea Supremă de Justiție, la 26 iulie 2023, a expediat în adresa intimaților copia recursului declarat de avocatul Sorochin Iuri, în interesele sale, a Oxanei Sorochina și Sorochin XXXXX, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire și avizul de recepție, anexate la materialele dosarului (f.d. 124). Însă, până în prezent intimații nu și-au valorificat acest drept.

Conform art. XI alin. (1) și (3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția art. IV, V pct. 1–9 și 11–16 și art. VII, care vor intra în vigoare la 01 septembrie 2023.

Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi. Respectiv, recursul declarat de avocatul Sorochin Iuri, în interesele sale, a Oxanei Sorochina și Sorochin XXXXX a fost depus până la data intrării în vigoare a Legii pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, și va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Examinând temeiurile recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Instanța de recurs reține că, examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului.

La caz, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării cauzei, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie un temei de casare a deciziei contestate or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură civilă.

Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicite admise (Golder împotriva Regatului Unit, p.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45).

La fel, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art.433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursul declarat de avocatul Sorochin Iuri, în interesele sale, a Oxanei Sorochina și Sorochin XXXXX, nu se încadrează în

temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului și drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 270 și 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de avocatul Sorochin Iuri, în interesele sale, a Oxanei Sorochina și Sorochin XXXXX.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Pocopciuc

judecători

Diana Stănilă

Ion Malanciuc